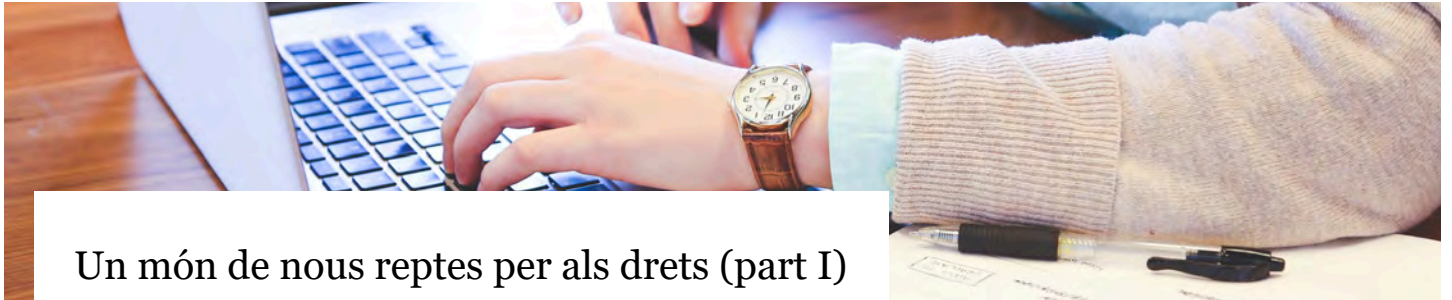

EAPC - Gestió de la informació: transparència i protecció de dades

Un món de nous reptes per als drets (part I)

08-06-2020

La pandèmia actual ha comportat una acceleració de la incorporació de les persones al món digital. D'un dia a l'altre, les nostres accions quotidianes s'han traslladat a l'entorn digital. En tots els àmbits, laboral, econòmic, social, familiar, educatiu, etc., Internet i els dispositius mòbils s'han convertit en una eina indispensable per fer qualsevol cosa.

I, això, ho vulguem o no, en siguem conscients o no, ens agradi o no, és així i continuarà sent així. La pregunta que ens hem de fer és què comporta per als nostres drets i llibertats.

Per tant, és un bon moment per recuperar una part de la LOPDGDD, que a vegades passem una mica per alt, la que correspon a la garantia dels drets digitals.

La LOPDGDD regula en el títol X la garantia dels drets digitals. Sota aquest títol, els articles 79-97 regulen les qüestions següents:

- els drets en l'era digital
- el dret a la neutralitat d'Internet
- el dret d'accés universal a Internet
- el dret a la seguretat digital i el dret a l'educació digital
- la protecció dels menors a Internet
- el dret de rectificació a Internet
- el dret a l'actualització d'informacions en mitjans de comunicació digitals
- el dret a la intimitat i l'ús de dispositius digitals en l'àmbit laboral
- el dret a la desconexió digital en l'àmbit laboral
- el dret a la intimitat davant de l'ús de dispositius de videovigilància i de gravació de sons al lloc de treball
- el dret a la intimitat davant de la utilització de sistemes de geolocalització en l'àmbit laboral
- els drets digitals en la negociació col·lectiva
- la protecció de dades dels menors a Internet
- el dret a l'oblit en cerques d'Internet
- el dret a l'oblit en serveis de xarxes socials i serveis equivalents
- el dret de portabilitat en serveis de xarxes socials i serveis equivalents

- el dret al testament digital
- les polítiques d'impuls dels drets digitals.

En aquest apunt faig referència només a aspectes generals que ens han de servir per emmarcar els drets, i l'exercici i la protecció d'aquests, que es poden veure modulats per l'ús de tecnologia.

El primer que cal tenir present és que els nostres drets i llibertats estan consagrats en la Constitució, i aquests drets són plenament aplicables a Internet. El món digital no elimina ni redueix els nostres drets, però a vegades ens fa més difícil entendre fins on arriben i com els podem protegir. És, potser, una nova forma de ser persones, en el sentit que modifica la manera en què ens veiem a nosaltres mateixos, i com veiem els altres. I això ens pot portar a oblidar com "juguen" els drets que tinc i els drets que tenen els altres.

Els drets i llibertats que regula la Constitució continuen vigents a Internet, i també continuen vigents els principis i valors que els inspiren: la llibertat, la igualtat, la justícia, el pluralisme polític, la dignitat, el lliure desenvolupament de la personalitat i la no discriminació.

Això ja era així abans del 13 del març. Però, ara m'ha semblat un bon moment per reflexionar-hi, ja que un cop s'hagi superat l'emergència, no tornarem enrere, sinó que continuarem avançant en la transformació digital.

D'una banda, hem de tenir molt present que l'acceleració del fet digital ens afecta a tots i cadascun de nosaltres i en tots els àmbits de la nostra vida, i no hem tingut temps per assolir els coneixements necessaris ni transformar-los en comportaments inconscients que fan que ens mantinguem alerta. La tecnologia i l'ús que en fem va deixant petjades que faciliten el nostre seguiment per part de tercers. Generem dades que deixen un rastre que ens determina, que ens perfila en cada faceta de la nostra vida individual i col·lectiva. En cada acció deixem una espurna de la nostra persona i el dret a la protecció de dades personals apareix per garantir que la nostra llibertat segueixi estant protegida en la societat digital en la qual ja vivim.

D'altra banda, ens caldrà aprofundir en la manera de resoldre les qüestions que es plantegen al voltant dels col·lectius més vulnerables i d'evitar que s'endinsin, encara més, en situacions de risc d'exclusió social, i que es faci, per exemple, més profunda la bretxa digital, que genera nous tipus de discriminació i estigmatització.

Cadascun dels drets que s'inclouen al títol X de la LOPDGDD i la resta de drets i llibertats que tenim reconeguts, els posem o no l'adjectiu de digital, són vigents en la societat digital, i van acompanyats (reforçats) del dret a la protecció de dades, perquè en aquesta societat els individus estem representats per les dades que difonem.

Per aconseguir que els drets assoleixin la màxima eficàcia és imprescindible que els seus titulars, tots nosaltres, sapiguem que els tenim i puguem identificar quan es veuen afectats, per tal de poder assumir una actitud activa de protecció i, si escau, de defensa davant de possibles vulneracions.

En propers apunts, analitzaré alguns dels drets regulats en el títol X de la LOPDGDD i la seva íntima relació amb el dret a la protecció de dades.

Per fer-ho d'una manera més conscient, us plantejo un repte: agafeu un paper i un bolígraf (sí, heu llegit bé) i apunteu totes i cadascuna de les coses que heu fet avui (despertar-vos, treballar, xerrar amb amics, fer-vos fotos, fer cerques, demanar una pizza, etc.) amb algun dispositiu

connectat a Internet (telèfon, tauleta, PC, televisió, etc.) i pregunteu-vos què revela tota aquesta informació de vosaltres.

I recordeu que allò que no feu també diu coses de vosaltres.

Joana Marí Cardona

Delegada de protecció de dades i responsable de projectes estratègics de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades